Obsah

O autorovi ..... **V**
Předmluva a poděkování ..... **VII**
Seznam použitých zkratek ..... **XIII**

KAPITOLA I. Úvodem **1**
1. Současná dogmatika (o stavu poznání) 6
   1.1 Česká odborná literatura 6
   1.2 Zahraniční a komparativní literatura a akademické iniciativy 7
2. Cíl, struktura a metody práce 9

KAPITOLA II. Historické a společenskovědní souvislosti **13**
1. Sociologické aspekty současného manželského a nesezdaného soužití 14
2. Manželství a nesezdané soužití v historických souvislostech 17
3. Reflexe nesezdaného soužití právem – základní modely 23
4. Dílčí shrnutí 27

KAPITOLA III. Párové soužití v českém právním řádu **29**
1. Manželství a partnerství – vznik, zánik a vzájemná práva a povinnosti 30
2. Registrované partnerství – vznik, zánik a vzájemná práva a povinnosti 33
3. Nesezdané soužití a majetková práva 34
4. Dílčí shrnutí 37

KAPITOLA IV. Nesezdané soužití, rodinný život a meze analogie **39**
1. Rodinný život mezi nesezdanými 40
2. Chráněná práva nesezdaných a odlišné zacházení s nimi 41
3. Dotváření práv a povinností nesezdaných analogií 45
4. Dílčí shrnutí 49

KAPITOLA V. Nesezdaní jako osoby blízké **51**
1. Definice osoby blízké 51
   1.1 Domněnka blízkosti osoby mezi nesezdanými 52

1.2 Nesezdaní jako osoby pociťující důvodně újmu druhého jako újmu vlastní ... 53
2. Práva a povinnosti nesezdaných jako osob blízkých ... 56
2.1 Člověk a jeho osobnost ... 60
2.2 Práva a povinnosti související se zastoupením ... 64
2.3 Práva a povinnosti související s účastí na právnické osobě ... 67
2.4 Práva a povinnosti spojené s ochranou věřitele ... 68
3. Dílčí shrnutí ... 70

KAPITOLA VI. Nesezdaní jako členové domácnosti ... 71
1. Společná domácnost a související pojmy ... 71
2. Práva a povinnosti spojená s příslušností člověka ke společné domácnosti ... 74
3. Společná domácnost jako pospolitost lidí, její vznik a znaky ... 76
3.1 „Žijí spolu" ... 78
3.2 „Trvale" ... 79
3.3 „Ve společném obydlí" ... 80
3.4 „Společně uhrazují náklady na své potřeby" ... 82
3.4.1 Společné hospodaření s příjmy ... 82
3.4.2 Neoddělování finančních prostředků anebo péče o domácnost ... 83
3.4.3 Nerozlišení užívání věcí ... 84
4. Více než jedna domácnost? ... 85
5. Zánik účasti člověka na společné domácnosti ... 89
5.1 Vymizení emočního pouta ... 90
5.2 Opuštění obydlí anebo ukončení společného hospodaření ... 90
6. Kritika českého pojetí domácnosti ... 91
6.1 Komparativní pohled ... 92
6.2 Jak nově uchopit české pojetí domácnosti ... 97

KAPITOLA VII. Nesezdaní jako rodiče ... 99

KAPITOLA VIII. Společné hospodaření nesezdaných ... 103
1. Důvody poskytování plnění mezi nesezdanými a modelové situace ... 104
2. Zákonný zaopatřovací závazek – výživné (§ 920 ObčZ) ... 107
3. Smluvní zaopatřovací závazek – smlouva o důchodu (§ 2701 a násl.) ... 108
4. Spoluvlastnictví (§ 1115 a násl. ObčZ) ... 112
4.1 Společenství jmění ... 113
4.2 Podílové spoluvlastnictví (§ 1115 a násl. ObčZ) ... 115
4.3 Závěrem ... 120

5. Zakázaná ujednání – místo úvodu k závazkům z právních jednání 120
6. Sliby a darování (zejm. § 2055 a násl. ObčZ) 122
7. Výprosa a výpůjčka (§ 2189 ObčZ a násl.) 126
8. Smlouva o společnosti (§ 2716–2738 ObčZ) 129
8.1 Komparativní poznámky 130
8.2 Česká úprava 131
9. Nepojmenovaná smlouva „o nesezdaném soužití" (§ 1724 a násl. ObčZ) 134
10. Společenská úsluha, liberality v užším smyslu 141
11. Dílčí shrnutí 144

KAPITOLA IX. Zaopatřovací závazky mezi nesezdanými po ukončení soužití – výživné 147
1. Výživné a další nároky neprovdané matky (§ 920 ObčZ) 150
2. Výživné (§ 920 odst. 1 ObčZ) 152
2.1 Podmínky a rozsah výživného 152
2.2 Doba trvání vyživovací povinnosti a lhůta pro jeho uplatnění 162
3. Právo na náhradu nákladů souvisejících s těhotenstvím a porodem (§ 920 odst. 1 ObčZ) 171
4. Předběžná úhrada výživného a nákladů pravděpodobným otcem (§ 920 odst. 2 a odst. 3 ObčZ) 172
5. Výživné a další nároky nesezdaného otce (k analogické aplikaci § 920 ObčZ) 174

KAPITOLA X. Bezdůvodné obohacení a ukončení soužití nesezdaných 181
1. Obecné předpoklady vzniku práva na vydání bezdůvodného obohacení 184
2. Bezdůvodné obohacení z důvodu, který později odpadl – *condictio ob causam finitam* 186
2.1 Předpoklady kondikce 186
2.2 Judikatura Nejvyššího soudu k plnění mezi nesezdanými 187
3. Bezdůvodné obohacení z důvodu, který nenastal – *condictio ob rem* 193
3.1 Předpoklady kondikce 193
3.2 Ochuzený plnil obohacenému nedluh 195
3.3 Ze spravedlivého, nikoliv však právního, důvodu 196
3.4 V očekávání ochuzeného a srozumění obohaceného 197
3.5 Očekávaný důvod, pro který bylo plnění poskytnuto, v budoucnu v nenastane 200
4. Jak dál? *Ob causam finitam nebo ob rem?* 202
5. Rozsah restituční povinnosti a výše peněžité náhrady 204

6. Okamžik vzniku bezdůvodného obohacení, intertemporalita a promlčení 207
7. Dílčí shrnutí 209

KAPITOLA XI. Následky smrti jednoho z nesezdaných 211
1. Dědické právo pozůstalého nesezdaného ze závěti (§ 1494 a násl. ObčZ) 213
2. Dědické právo pozůstalého nesezdaného z dědické smlouvy (§ 1582–1593 ObčZ) 215
3. Dědické právo pozůstalého nesezdaného ze zákona (§ 1636 a 1637 ObčZ) 216
   3.1 Doba trvání společné domácnosti 219
   3.2 Péče o společnou domácnost 221
   3.3 Odkázanost na výživu 222
4. Kritika současné koncepce dědického práva nesezdaného 223
5. Právo na zaopatření z pozůstalosti (§ 1665 až 1669 ObčZ) 225
   5.1 Pozůstalá nesezdaná matka zůstavitelova dítěte (§ 1666 odst. 1 ObčZ) 227
   5.2 Osoba požívající zaopatření v domácnosti (§ 1669 ObčZ) 228
   5.3 Způsob uplatnění práva na zaopatření, lhůty, promlčení 230
6. Přechod nájmu 233
7. Dílčí shrnutí 239

KAPITOLA XII. Závěr 241
1. Postavení nesezdaných z pohledu současného českého soukromého práva 241
2. Změny právní úpravy 250

Seznam použité literatury 255